

Spišská Belá

Spišská Belá

JUDr. Štefan Bielak, Jaroslav Šleboda

ČADRA

2018

Milí čitatelia, drahí Beľania. V roku, kedy si Spišská Belá pripomína 755. výročie prvej písomnej zmienky je vydaná táto kniha, ktorá má byť symbolom bohatej histórie, ale aj výnimočnosti nášho malebného mesta. Spišská Belá, tradičná a predsa iná, plná premien a možností, inšpirácie i príležitosti. Známa ako rodné mesto J. M. Petzvala či miesto niekdajšej výroby Spišskej borovičky a cigariet. V súčasnosti vnímaná ako centrum zemiakarstva na Slovensku či miesto budovania moderných cyklotrás, ale aj ako jedno z dynamicky sa rozvíjajúcich miest. Táto výnimočná kniha nech je pozvaním do nášho mesta, ako aj poďakovaním všetkým, ktorí sa podieľali na výraznej premene Spišskej Belej na mesto, kde sa dobre žije. Prajem vám príjemné listovanie v minulosti i súčasnosti Spišskej Belej.

V Spišskej Belej
30. septembra 2018

JUDr. Štefan Biľak
primátor mesta Spišská Belá

Kochani czytelnicy, drodzy Bielanie! W roku, w którym Biała Spiska świętuje 755. rocznicę pierwszej wzmianki pisemnej, wydaliśmy tę książkę – symbol bogatej historii, ale także wyjątkowości naszego malowniczego miasta. Biała Spiska, tradycyjna, ale przecież inna, pełna przemian i możliwości, inspiracji i szans. Znana jako miasto rodzinne J. M. Petzwała czy miejsce niegdysiejszej produkcji Boro-wiczki Spiskiej i papierosów. Obecnie postrzegana jako centrum upraw ziemniaka na Słowacji, miejsce, gdzie budowane są nowoczesne ścieżki rowerowe, ale także jako jedno z dynamicznie rozwijających się miast. Niech ta wyjątkowa książka będzie zaproszeniem do naszego miasta oraz podziękowaniem dla wszystkich, którzy przyczynili się do wyraźnej przemiany Białej Spiskiej w miasto, w którym żyje się dobrze. Życzę wszystkim miłych wrażeń podczas przeglądania przeszłości i współczesności Białej Spiskiej.

Biała Spiska,
30 września 2018

JUDr. Štefan Bielač
Burmistrz Miasta Biała Spiska

Liebe Leser, geehrte Bewohner der Stadt Belá. Im Jahr des 755. Jubiláums seit der ersten schriftlichen Erwáhnung, wird dieses Buch herausgebracht. Es soll ein Symbol der reichen Geschichte und Einzigartigkeit unserer Stadt werden. Traditionell, dennoch anders, reich an Móglichkeiten und Inspiration. Bekannt als der Geburtsort von J. M. Petzval oder durch die damalige Produktion von Borowiczka und Zigaretten. Heute wiederum bekannt als das Zentrum von Kartoffelanbau und Errichtung von Radwegen und durch ihre dynamische Entwicklung. Dieses Buch soll als Einladung in unsere Stadt dienen, aber auch als eine Erinnerung deren, die maßgeblich an der Entfaltung unserer Stadt beteiligt waren. Ich wünsche Ihnen ein angenehmes Blátteln in der Vergangenheit und Gegenwart von Spišská Belá.

In Spišská Belá,
den 30. September 2018

JUDr. Štefan Bielač
Bürgermeister der Stadt Spišská Belá

Dear readers, beloved Belá residents. This book is published during the year when Spišská Belá celebrates the 755th anniversary of its first written mention and it should not only be a symbol of its rich history but also of the exceptionality of our picturesque town. Spišská Belá – traditional yet different, full of changes and possibilities, inspiration and opportunities. It is known as the hometown of J. M. Petzval or as a place where Spiš borovička (Juniper-flavoured spirit) and cigarettes were made in the past. It is perceived as not only the centre of potato growing in Slovakia or the place of building of modern cycle tracks but also as one of dynamically growing towns. Let this special book be an invitation to our town but it is also an acknowledgement to all who took part in the huge change of Spišská Belá into town where a life is good. I wish you a pleasant way reading through the past and also the present of Spišská Belá.

In Spišská Belá,
30th September 2018

JUDr. Štefan Bielač
Mayor of Spišská Belá

⤴
♦ **Dlhá medza zo stanovými príbytkami predkov mohla vyzeráť takto**

Dlhá medza z namiotami przodków mogła wyglądać w ten sposób

Lange Mark mit zeltähnlichen Gehäusen konnte auch so aussehen

Dlhá medza with tent dwellings of our ancestors could look like this

»
♦ **Kamenný nástroj**

Narzędzie kamienne

Steinwerkzeug

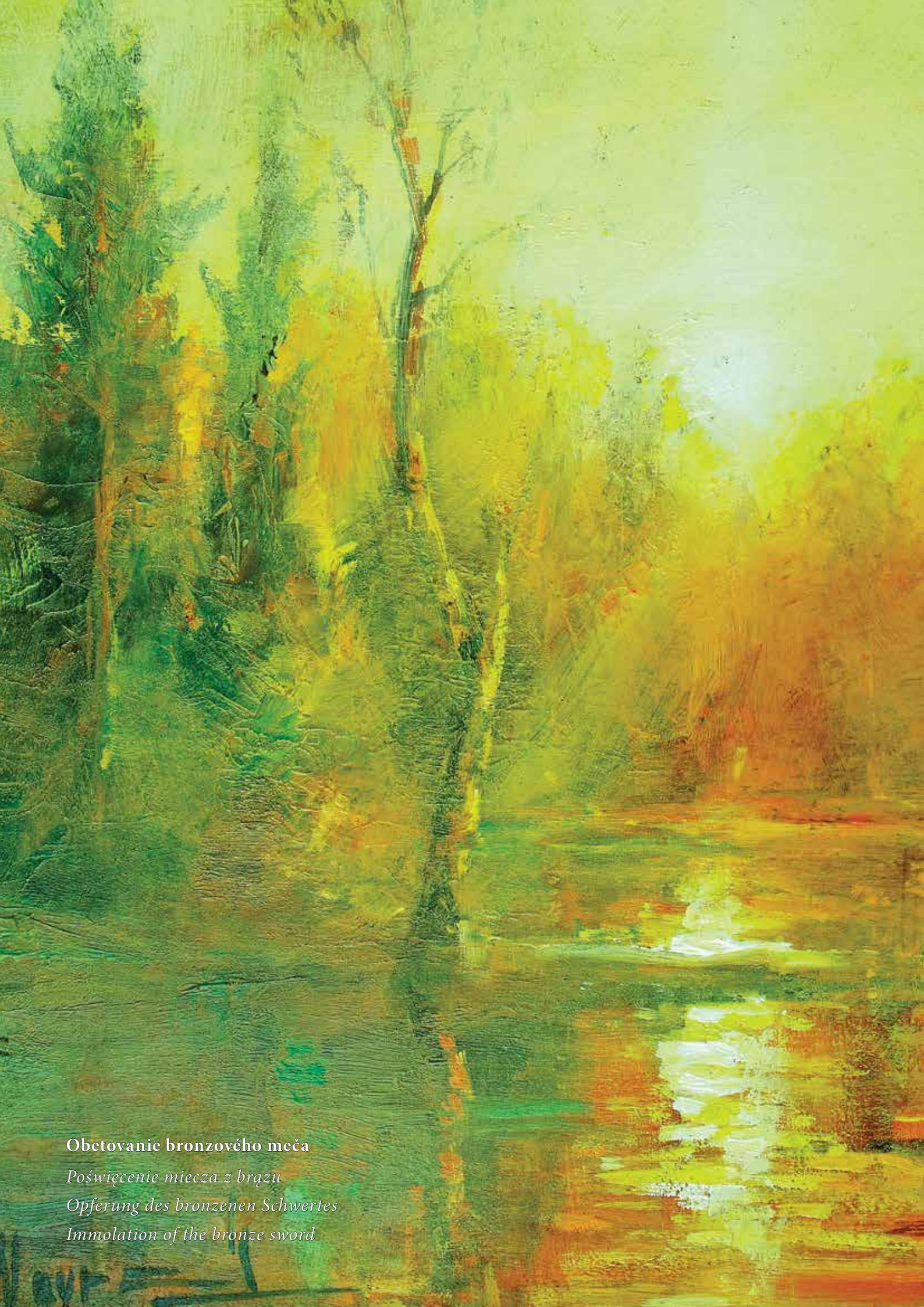
A stone tool

Na večnú otázku ľudstva – odkiaľ sme a kam ideme – odpovedá história. Aby sme ju pochopili, musíme sa vrátiť na začiatok, lebo naša budúcnosť leží v minulosti. Dobrodružná výprava v čase je možná i dnes. Stačí navštíviť Trstinné lúky či dych berúci Krivý kút. Objavovanie tajomných zákutí Spišskej Belej predstavuje to najväčšie dobrodružstvo, ku ktorému sa môžete pripojiť aj vy.

Na odwieczne pytanie ludzkości – skąd pochodzimy i dokąd zmierzamy – odpowiada historia. Aby ją zrozumieć, musimy wrócić do początków, ponieważ nasza przyszłość wywodzi się z przeszłości. Pełna przygód podróż w czasie jest możliwa także dziś. Wystarczy odwiedzić miejsca jak Trstinné lúky, czy zapierający dech w piersiach Krivý kút. Odkrywanie tajemniczych zakątków Białej Spiskiej jest tą największą przygodą, na którą serdecznie zapraszamy.

♦

Obetovanie bronzového meča

Poświęcenie miecza z brązu

Opferung des bronzenen Schwertes

Immolation of the bronze sword

⤴
♦ **Tritisíc rokov staré meče**

Miecze liczące trzy tysiące lat

Dreitausend Jahre alte Schwerter

Three thousand years old swords

»
♦ **Bronzové hroty šípov**

Groty strzał wykonane z brązu

Bronzene Pfeilspitzen

Bronze arrow-heads

»
♦ **Náučný chodník chráneným rašeliniskom Belianskych lúk**

Ścieżka edukacyjna po objętym ochroną torfowisku Belianske lúky

Moorland der Belaer Wiesen schützt den Lehrpfad

A nature trail protected by peat moors Belianske lúky

Mokriny v Krivom kúte

Trzęsawiska – Krivý kút

Sümpfe in der Schiefen Ecke

Wetlands in Krivý kút

- «
♦ **Našli sa aj takéto nádherné šperky**
Znaleziono tu nawet takie piękne ozdoby
Wunderschönes Schmuck wurde gefunden
Even beautiful jewels like these were found here

- »
»
♦ **Pri stavbe imitujúcej praveké obydlie rastú vzácne rastlinky žijúce tu od doby ľadovej**

Przy budyneczku imitującym dawne domostwo rosną cenne rośliny występujące tu od epoki lodowcowej

Bei altertümlichen Nachbauten wachsen Pflanzen aus der Eiszeit

Rare plants from an ice age grow near the building which imitates prehistoric housing

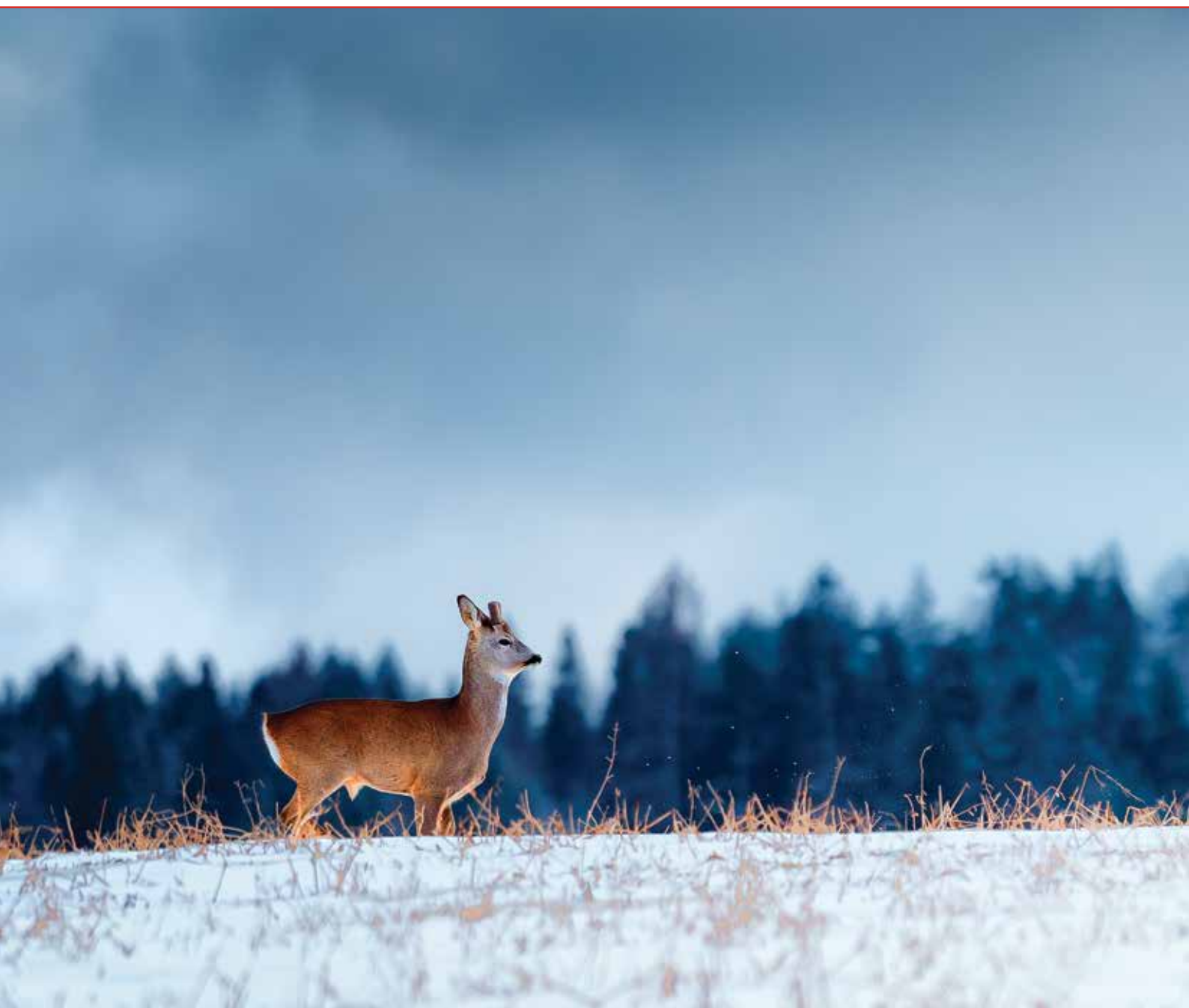

Aké tajomstvá sa tu skrývajú?

Jakie tajemnice się tu kryją?

Werden hier Geheimnisse verborgen?

What secrets are hidden here?

⤴
♦ **Lov zveri bol tisíce rokov otázkou prežitia**

Myślistwo od tysięcy lat było kwestią przeżycia

Tierjagd war eine Frage des Überlebens

Animal hunt had been for thousands of years the question of survival

- »
♦ **Parožie mladého losa**
Poroże młodego losia
Geweih eines Elchjungen
Antlers of a young elk

⤴
◆ **Spišská Belá očami prarodičov**

Biała Spiska oczami pradziadów

Spišská Belá der Vorfahren

Spišská Belá as seen by grandparents

Rozkvet mesta predurčujú veľké srdcia jeho obyvateľov. Budovanie a udržiavanie domov, ulíc a krásnych stavieb je veľkým dobrodružstvom, ktorého odkaz trvá dodnes. V tomto odkaze sú zapísané neznáme príbehy i osudy ľudí. Z potu ich tváří uzrela svetlo sveta pradávná osada, neskôr dedina, a tá rozkvitla do mesta Spišská Belá, aké poznáme dnes.

Mesta, ktoré ponúka bezpečie domova.

Miesto rozkvitало dzięki wielkim sercom mieszkańców. Budowanie i utrzymanie domów, ulic i pięknych budynków to wielkie dzieło, jego posłannictwo trwa do dziś. Zapisane są w nim nieznanne historie i losy ludzi. To dzięki ich pracy powstała pradawna osada, później wieś, która rozwinęła się w miasto Biała Spiska takie, jakie znamy dziś. Miasto, które jest bezpiecznym domem.

1898

2018

◆ **Tiché svedectvo okruhliakov skrýva len nepatrný zlomok histórie**

W cichym świadectwie okrągłaków ukrywa się tylko niewielki fragment historii

Stilles Zeugnis der Steine versteckt nur ein Teil der Geschichte

A silent testimony of pebbles hides only a small fragment of history

- ⤴
- ◆ **Pár „mačacích hláv“ obrúsených v riečnej dielni sa ubránilo pokroku**
Kilka „kocich łbów“ formowanych w rzeczonym warsztacie obroniło się przed postępem
Einige der „Katzenköpfe“ konnten dem Fortschritt trotzen
Several cobblestones smoothed by a river resisted the progress

- ⋄ **K námestiu pred mestským úradom neodmysliteľne patrí bocian a jeho hniezdo na komíne**
Nieodłącznym elementem placu przed Urzędem Miasta jest bocian i jego gniazdo na kominie
Ein fester Bestandteil des Platzes vor dem Rathaus: Der Storch und sein Nest
A stork and its nest on the chimney are an essential part of the square in front of the municipality

Mesiac v náručí času

Księżyc w objęciach czasu

Der Mond gefangen in der Zeit

The Moon embraced by time

◆ **Kto by povedal, že socha Nanebovzatej Panny Márie niekedy držala v ruke Ježiša?**

Kto by powiedział, że figura Wniebowziętej Panny Marii, trzymała kiedyś na ręku Jezusa?

Wusstet ihr, Maria-Himmelfahrt-Statue hielt früher in den Händen das Jesuskind?

Would you say that the statue of the Virgin Mary had once held Jesus in her arms?

⤴
♦ **Veľa búrok otriasalo strechami spišskobelanských domov...**

Wiele burz przetrwały dachy domów Spiskiej Białej...

Viele Gewitter zogen über die Dächer der Häuser...

Many storms shook roofs of houses in Spišská Belá...

... a po každej búrke opäť vyšlo slnko

... a po každej burzy znów zaświeciło słońce

... doch nach jedem Gewitter ging die Sonne wieder auf

... but after every storm the sun smiled

⤴
♦ **Zimná ulica v teplých lúčoch slnka**

Ulica Zimná w promieniach ciepłego słońca

Der Kalte Weg in der warmen Sonne

Sun-drenched Zimná ulica

- ⤴
◆ **Túto krásu donedávna videli na vlastné oči len vtáky a odvážlivci z kostolnej veže**
Takie piękno do niedawna widziały na własne oczy tylko ptaki i śmiałkowie z wieży kościelnej
Anblick der vor kurzem nur Vögel und Abenteuer genießen konnten
Until lately this beauty could be seen only by birds and daredevils from the Church Tower

◆ **Hrdinovia osudných dní**

Bohaterowie trudnych chwil

Die Helden der Schicksalstage

Heroes of ominous days

M. R. ŠTEFANIK

⬆
◆ **Cesta spájajúca kráľovské mestá Kežmarok a Starú Ľubovňu**

Droga łącząca królewskie miasta Kieżmark i Lubowla

Weg der Königsstädte Kežmarok und Stará Ľubovňa verbindet

The way connecting royal towns Kežmarok and Stará Ľubovňa

»
♦ **Pod rúškom mesačného svitu**

W świetle księżycy

Im Schleier des Mondlichts

In the moonlight

⤴
♦ **Rozmermi nevel'ká železničná zastávka pripomínajúca chalúpku z rozprávky**

Niewielki przystanek kolejowy przypominający domek z bajki

Der kleine Bahnhof ähnelt einem Märchenhaus

Not so big railway station reminds of a fairy tale cottage

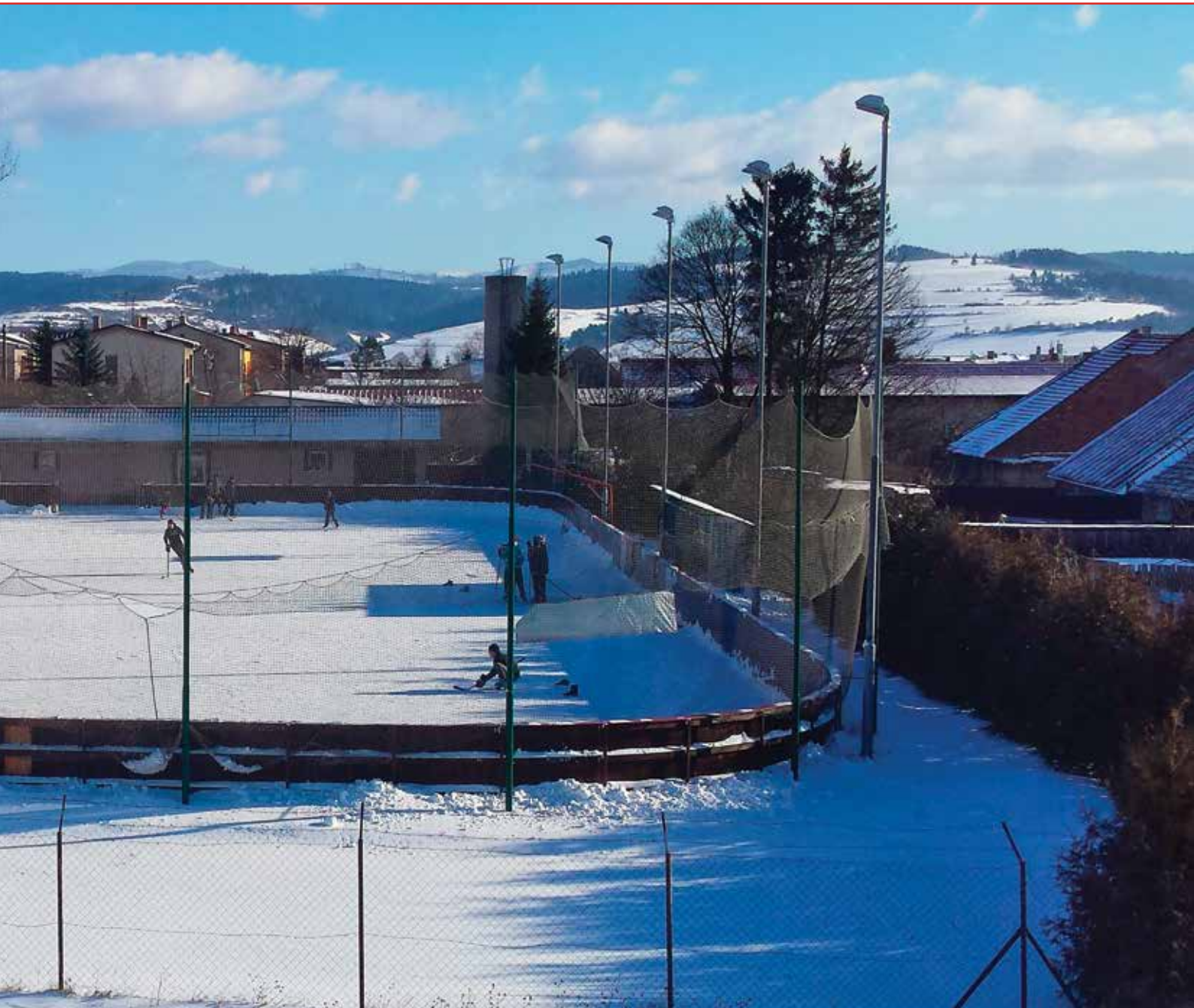

⤴
◆ **Tatranská ulica s ponukou širokého športového vyžitia**

Ulica Tatranská z jej bogatą ofertą sportową

Der Tatra Weg mit seinem Sportangebot

Tatranská ulica offers a wide variety of sport activities

- ⤴
- ◆ **Dodnes významná križovatka na niekdajšej Jantárovej ceste**
Skrzyżowanie na dawnym szlaku bursztynowym jest ważne do dziś
Die bis heute bedeutsame Kreuzung der Bernsteinstraße
Still significant crossroad on the former Amber road

- PIZZA 100 m
- MESTSKY URAD
- MESTSKA POLICIA
- SPOROVACIE CENTRUM
- MUZEA
- DREPAL S.R.O.

STOP

⤴
◆ **Plaziaca sa dopravná tepna pozdĺž kvetinového koberca**

Szlak transportowy wije się wzdłuż rabat kwiatowych

Verkehrsader entlang des Blument Teppichs

The crawling arterial road alongside the flower beds

»
♦ **Prosba starca**

Prośba starca

Bitte eines Alten

An oldman's prayer

»
♦ **Pohľad do minulosti**

Spojrzenie w przeszłość

Blick in die Vergangenheit

A glimpse into the past

Romantická cesta domov

Romantyczna droga do domu

Romantischer Weg nach Hause

A romantic way home

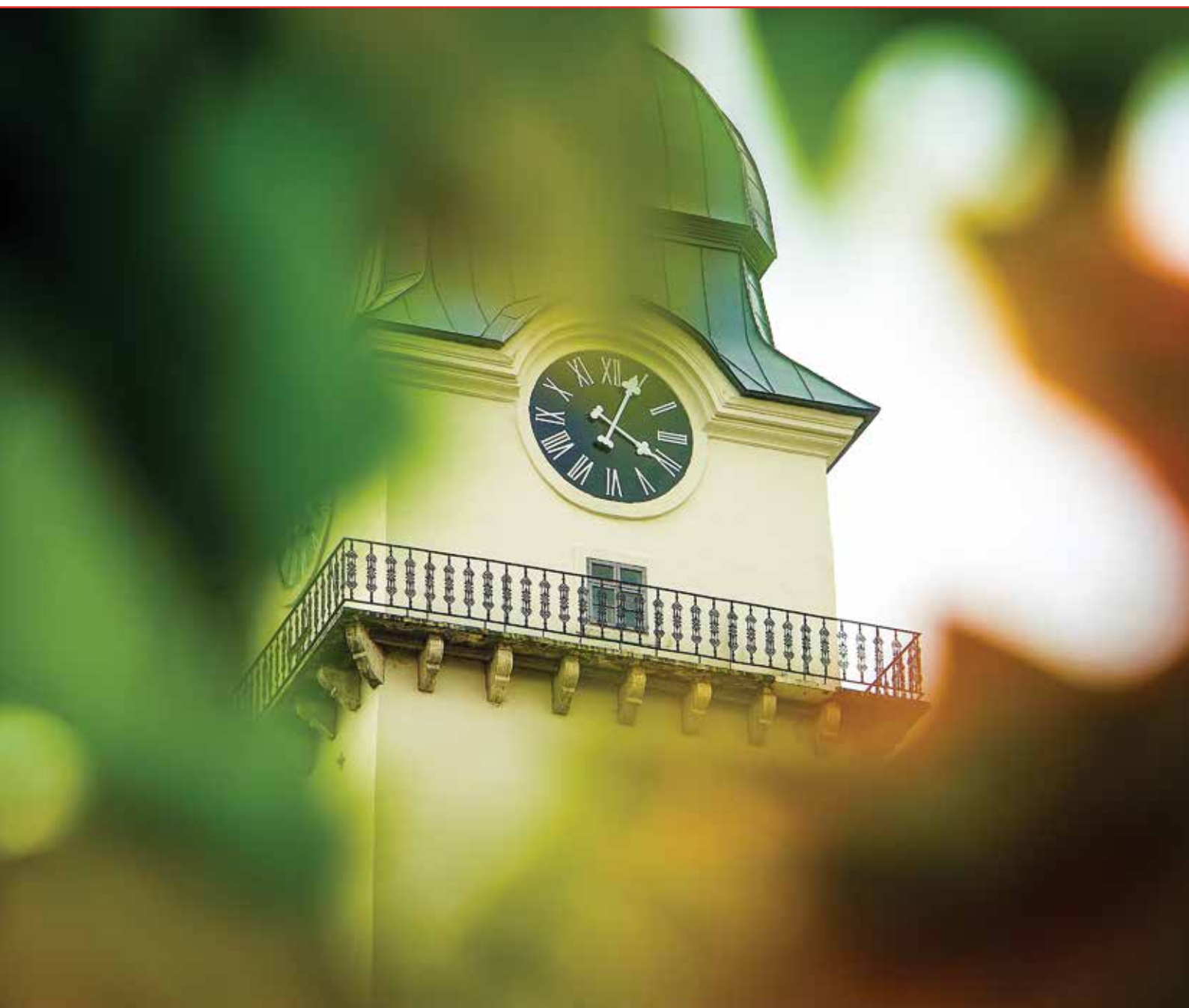
V ranných lúčoch slnka

W promieniach porannego słońca

Im Morgenlicht

In the morning sunlight

⤴
♦ **V jesennom objatí**

W objęciach jesieni
Herbstliche Umarmung
In autumn embrace

»
♦ **Utrpenie z lásky**

Ofiara z miłości

Das Leiden der Liebe

Love martyrrium

Chcel na seba strhnúť pozornosť – a uspel. Monumentálny rímskokatolícky Kostol sv. Antona Pustovníka dominuje mestu nielen veľkosťou, ale i ctihodným vekom. Zvonku všedný, no v exteriéri dáva zviťaziť obdivu nad nečakaným. Z tej krásy doslova naskakuje husia koža. Už viac než sedem storočí pozýva hriešnikov i návštevníkov Spišskej Belej, aby spoznali a pocítili pokoj, ktorý ponúka.

Chciaľ zvróciť na siebte uvaęę – i uľało się. Monumentalny kościół rzymskokatolicki pw. św. Antoniego Wielkiego jest najwaęniejszy w mieście nie tylko pod względem swojej wielkości, ale także dostojnego wieku. Z zewnętrz zwyczajny, ale jego wnętrze budzi nieoczekiwany podziw. Z powodu tego piękna dosłownie dostajemy gęsię skórkę. Juę od ponad siedmiu wieków zaprasza grzeszników i turystów w Białej Spiskiej, żeby poznali i poczuli panujęcy w nim spokój.

«
♦ **Jozef Vojtas**

1906 – 1977

«
♦ **Nájdete sedem kľúčových rozdielov oproti dnešnej podobe rímskokatolíckeho kostola?**

Proszę znaleźć siedem znaczących różnic w porównaniu z dzisiejszym wyglądem kościoła

Findet man hier sieben Schlüsselunterschiede zur heutigen römisch-katholischen Kirche?

Can you find seven differences between the past and today's appearance of the Catholic Church?

- ⋄ **Nenápadný drevený kríž na tráme je rozhodne najcennejšou pamiatkou**
Skromny drewniany krzyż na belce jest zdecydowanie najcenniejszym zabytkiem
Das schlichte Holzkreuz ist bestimmt das kostbarste Denkmal
Down-the-line wooden cross on the beam is by all means the most precious relic

◆ **Hlavný oltár so sochou sv. Antona, ktorý má na plášti kríž v tvare písmena T**

Oltarz główny z figurą św. Antoniego, na jego płaszczu widnieje krzyż w kształcie litery T

Hauptaltar des Hl. Antonius, auf dem seinem Umhang ein Kreuz in T-Form

The main altar with the statue of St. Anthon with the T-cross on its cloak

«
♦ **Zrak magnetizujúca príťažlivosť symetrie**

Symetria przykuwająca wzrok

Anziehungskraft der Symmetrie

Sight magnetizing attraction of symmetry

⋈
♦ **Pri ranogotickej výzdobe chóru blednú i najkrajšie slová obdivu**

Najpiękniejsze słowa podziwu nie potrafią oddać mistrzostwa wczesnogotyckich zdobień chóru

Wunderschöne frühgotische Gestaltung des Chors

Even the most beautiful words of admiration fade next to this early Gothic decoration of the choir

»
♦ **Uzamykatelná gotická krstiteľnica**

Zamykana gotycka chrzcielnica

Abschließbarer Taufbecken aus der Gotik

The lockable Gothic baptistery

- ⋈
♦ **Kto by uhádol, že lavica s anjelmi pod Ukrižovaným je z roku 1502?**
Któż by się domyślił, że ławka z aniołami pod Ukrzyżowanym pochodzi z 1502 roku?
Kann man erraten, dass die Engelsbank aus dem Jahr 1502 stammt?
Who would guess that the porch with angels under the Christ Crucified dates back to 1502?

⤴
♦ **V dobe, keď bolo námestie parkom s neznámym partizánom**

W czasach, kiedy na rynku zamiast placu był park z pomnikiem nieznanego partyzanta

Damals als im Park ein unbekannter Partisan stand

In times when the square was a park with an unknown partisan

- ⤴
◆ **Hodiny na veži pripomínajú neustále plynutie času**
Zegar na wieży przypomina nieubłagany upływ czasu
Die Uhr auf dem Turm erinnern wie die Zeit fließt
The clock on the tower reminds of constant passage of time

HONORI ET GLORIE DEI

IN PROXIMA ADQVITATE
SALVS ERIT. TIMENTIBVS
EIVS NIGRA. VI
GOTT. AME SPIRITVS
SANTVS. IN FORTITEN. BEDE
GROS. APOC. XIX.

ANNO DOMINI 1818

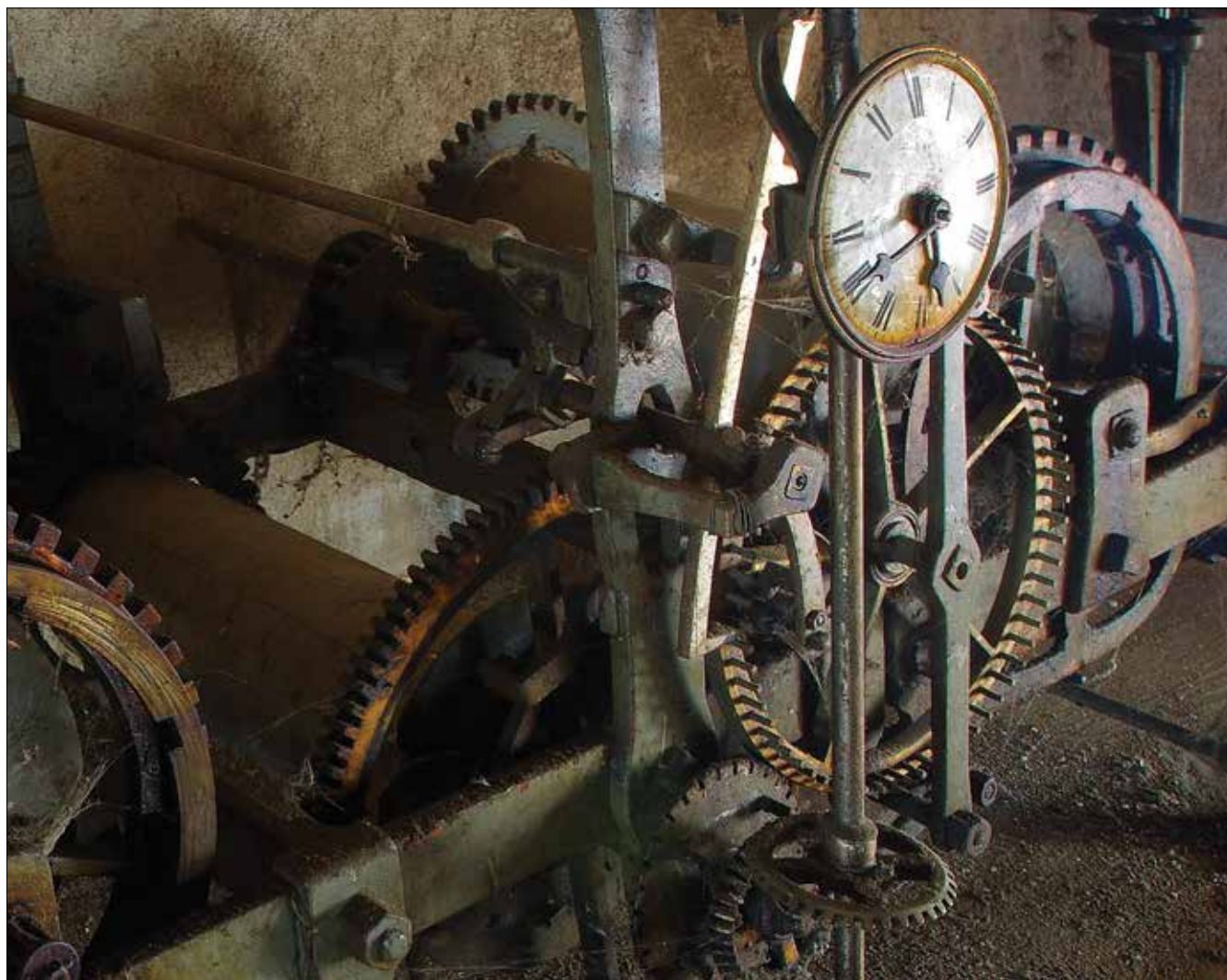

♦ **Jeden z troch krásavcov belianskej renesančnej zvonice**

Jeden z trzech pięknych dzwonów renesansowej dzwonnicy

Eine der drei Schönheit des Glockenturms

One of tree beauties of the Renaissance belfry in Spišská Belá

♦ **Hodinový mechanizmus z kostolnej veže na zaslúženom odpočinku**

Mechanizm zegarowy z wieży kościelnej na zasłużonym odpoczynku

Verdiente Ruhezeit des Uhrenmechanismus

The Clock mechanism of the belfry earned its rest

Klenotnica priekopníka fotografie
Skarbnica pioniera fotografii
Schatzkammer des Fotografie-Pioniers
A treasury of the photography pioneer

⧫
♦ **Rodný dom technického génia**

Dom rodzinny geniusza techniki

Das Geburtshaus des Technikgenies

The birth house of a technical genius

»
♦ **Jozef Maximilián Petzval**
(1807 – 1891)

Spišskú Belú preslávili myslitelia, objavitelia aj obyčajní hrdinovia. Nahliadnime do myslí najväčších géniov a objavne fakty, ktoré strážia starobylé múry múzeí. Nechajme sa nimi pohltiť a spoznajme, že za každým technickým zázrakom je ukrytá ľudská zvedavosť. Vďaka zvedavosti a nadšeniu dokázali dvaja neuveriteľní muži takmer nemožné. Ich mená sa budú navždy vyslovovať s úctou...

Biaľú Spiskú rozslávili myslitelia, odkrywcovia i „zvykli“ bohatéri. Zoberme si nápady najväčších géniov a odhalíme fakty, na ktorých strážia starodávne múry múzeí. Vstúpime do nich a dozvedíme sa, že za každým cudom techniky stojí ľudská ciekavosť. Ďakujeme dôkladnosti a entuziazmu dvoch výjavných ľudí, ktorí dosiahli niečo takmer nemožné. Ich mená vždy budeme vyslovovať s úctou...

8. Petzval
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

- «
 - ♦ **Vítězný návrh na stříbornou 200-korunovou mincu**
Zwycięski projekt srebrnej monety 200-koronowej
Gewinnerentwurf des 200-Kronen-Münze
A winning design for a silver two hundred koruna coin

- »
- ◆ **Revolučný objektív**
Rewolucyjny obiektyw
Das revolutionäre Objektiv
A revolutionary objective glass

- »
- ◆ **Raritná expozícia zaberajúca dve podlažia**
Cenna ekspozycja zajmująca dwa piętra
Auf zwei Stockwerken erstreckt sich die Exposition
A rare exposition occupying two floors

»
♦ **Kinosálový projektor na 35 mm filmy**

Projektor kinowy do filmów 35 mm

Kinoprojektor für 35mm-Filme

A cinematic projector for 35 mm movies

»
♦ **Busta J. M. Petzvala a tajuplná fotokomora tvoria neodmysliteľnú súčasť expozície**

Popiersie J. M. Petzvala i tajemnicza ciemnia są nieodłącznym elementem wystawy

Büste von J.M. Petzval und die geheimnisvolle Fotokammer in der Exposition

A bust of J. M. Petzval and a mysterious photo chamber represent an essential part of the exposition

- ◀
♦ **Busta legendárneho Dr. M. Greisigera**
Popiersie legendarnego Dr. M. Greisigera
Büste des legendären Dr. M. Greisiger
A bust of legendary Dr. M. Greisiger

- ⤴
♦ **Útulné, no významovo impozantné múzeum veľikána Spišskej Belej**
Niewielkie, ale pod względem znaczenia imponujące muzeum geniusza z Białej Spiskiej
Kleines, doch bedeutungsvolles Museum in Spišská Belá
Cosy but significantly impressive museum of the genius from Spišská Belá

»
♦ **Michal Greisiger**
(1851 – 1912)

»
♦ **Každodenné pomôcky mestského lekára**
Narzędzia codziennej pracy lekarza miejskiego
Tägliches Werkzeug eines Arztes
Daily tools of a town's doctor

Pôvodné vybavenie Dr. M. Greisigera sa dodnes prihovára návštevníkom
Oryginalne meble Dr. M. Greisigera do dziś opowiadają swoje historie zwiedzającym
Ausstellung des ursprünglichen Werkzeugs von Dr. M. Greisiger
Authentic equipment of Dr. M. Greisiger still appeals to visitors

♦ **Evanjelický chrám Boží na jednej z prvých kolorovaných pohľadníc**

Świątynia ewangelicka na jednej z pierwszych kolorowanych widokówek

Evangelisches Gotteshaus auf einer der ersten kolorierten Postkarten

The Evangelical Church on one of the first coloured postcards

»
♦ **Pite z neho všetci...**

Pijcie z niego wszyscy...

Trinket von Ihm Alle...

Drink from it, all of you...

Jedným z dôležitejších momentov pre vybudovanie evanjelického prístavu pokory a zbožnosti sa stalo poznanie. Biblia preložená Dr. Martinom Lutherom do nemčiny umožnila aj obyvateľom Spišskej Belej porozumieť Božiemu Slovu. Radosť vystriedala vyše sto rokov trvajúca náboženská nesloboda. Až po nej vzrástol evanjelický chrám, v ktorom dodnes znie moderný hlas starovekej kresťanskej viery.

Jednym z ważniejszych impulsów prowadzących do wybudowania ewangelickiej przystani pokory i pobożności stała się wiedza. Biblia przetłumaczona przez Martina Luthera na język niemiecki umożliwiła zrozumienie Słowa Bożego także mieszkańcom Białej Spiskiej. Radość została zastąpiona przez ponadstuletnia nietolerancję religijną. Dopiero po jej ustaniu wzniesiono świątynię ewangelicką, w której do dziś brzmi nowoczesny głos starodawnej chrześcijańskiej wiary.

«
♦ **Vianočný čas sprevádzaný snehovou nádielkou**

Pokrywa śnieżna w okresie świątecznym

Schneebedeckte Weihnachtszeit

Christmas time accompanied by snow cover

»
♦ **Evanjelický kostol vo vynovenom šate**

Kościół ewangelicki w nowej szacie

Die erneute evangelische Kirche

The renovated Evangelical Church

- »
♦ **Ukrýva sa za oltárnou maľbou ďalší obraz?**

Czy pod obrazem ołtarzowym ukryty jest inny obraz?

Ist dahinter vielleicht noch ein Gemälde versteckt?

Is another picture hidden behind the altar painting?

- »
♦ **Neodmysliteľná krstiteľnica so symbolikou viniča**

Nieodzowna chrzcielnica o symbolice winnego grona

Unabdingbarer Taufbecken mit Rebe-Symbolik

An essential baptistery with a symbol of wine

«
♦ **Časť pamätnej tabule s vyobrazením farára S. Webera**

Część tablicy pamiątkowej z podobizną proboszcza S. Webera

Ein Teil der Gedenktafel mit dem Pfarrer S. Weber

A part of the memorial tablet with a picture of the priest S. Weber

- ⧗
◆ **Působivá jednoduchost' interiéru**
Olśniewająca prostota wnętrza
Beindruckende Einfachheit des Interieurs
Impressive simplicity of the interior

«
♦ **Organ a jeho ohromných 3 000 píšťal**

Organy z 3 000 piszczatek

Orgel mit ihren 3000 Pfeifen

The organ and its tremendous 3000 fluepipes

»
♦ **Je iba na nás, či dokážeme vysloviť rok MDCCCXXIII**

Czy potrafimy odczytać rok MDCCCXXIII?

Es liegt an uns, ob wir das Jahr MDCCCXXIII aussprechen können

It is up to us whether we can pronounce year MDCCCXXIII

«
♦ **Autentické zariadenie Weberovej izby na evanjelickej fare**

Autentyczne wyposażenie pokoju Webera w parafii ewangelickiej

Authentische Zimmereinrichtung von Weber in der Pfarrei

An authentic equipment of Weber's room in the Evangelical clergyman's house

«
♦ **Tento knižný skvost priam láka k otvoreniu a začítaniu**

Aż chciałoby się otworzyć i poczytać tę cenną księgę

Dieser Schatz bietet sich zum Aufmachen und Lesen an

This book gem practically invites you to open it and start reading

«
♦ **Ikona sv. Cyrila a Metoda**

Ikona św. św. Cyryla i Metodego

Ikone des Hl. Kyrills und Methods

The icon of St. Cyril and Metod

♦ **Gréckokatolícky chrám s mystikou oltárneho priestoru**

Cerkiew greckokatolicka i mistyczna przestrzeń ołtarzowa

Griechisch-katholische Kirche und die Altarmystik

The Greek Catholic Church with the mystique of the altar space

IC XC

NI KA

◆ **Priam nadpozemské svetlo zmiešané s vôňou kadidla**

Nieziemskie światło i zapach kadzidla

Fast ein übermenschliches Licht und der Weihrauch

Almost supernatural light blends with the scent of frankincense

DISCE MORI FACTIS HINC PROIBIS ANIMIS BIS ?

- ⋄
⋄ **Dojemný rozhovor smerovaný k nebesám**
Wzruszająca rozmowa skierowana do nieba
Dieses Gespräch ist zum Himmel gerichtet
An emotive talk addressed to heaven

- »
♦ **Fragment židovského náhrobku**
Fragment żydowskiego nagrobku
Fragment eines jüdischen Grabsteins
A fragment of a Jewish gravestone

Tu na zemi by sme všetci chceli žiť večne. Napriek tomu sa časom stretávame pod hlinenou prikrývkou pri večnom odpočinku. No kým sa tak stane, môžeme premieňať nám dané schopnosti v sebu, ktorá vzrastie na večnú pamiatku i úžitok mnohým. Mená na krížoch a náhrobkoch dokazujú, že život sa nikdy neopakuje, ale vždy kladie rovnaké otázky, na ktoré odpovedajú naše rozhodnutia a skutky.

Tu, na ziemi wszyscy chcielibyśmy wiecznie żyć... Ale z czasem spotykamy się pod warstwą gliny w miejscu wiecznego odpoczynku. Zanim jednak to nastąpi, możemy zmienić dane nam możliwości w zasiew, który wzejdzie na wieczną pamiątkę i na pożytek wielu innych. Nazwiska na krzyżach i nagrobkach potwierdzają, że życie jest niepowtarzalne, ale zawsze zadaje takie same pytania, na które odpowiedzią są nasze decyzje i czyny.

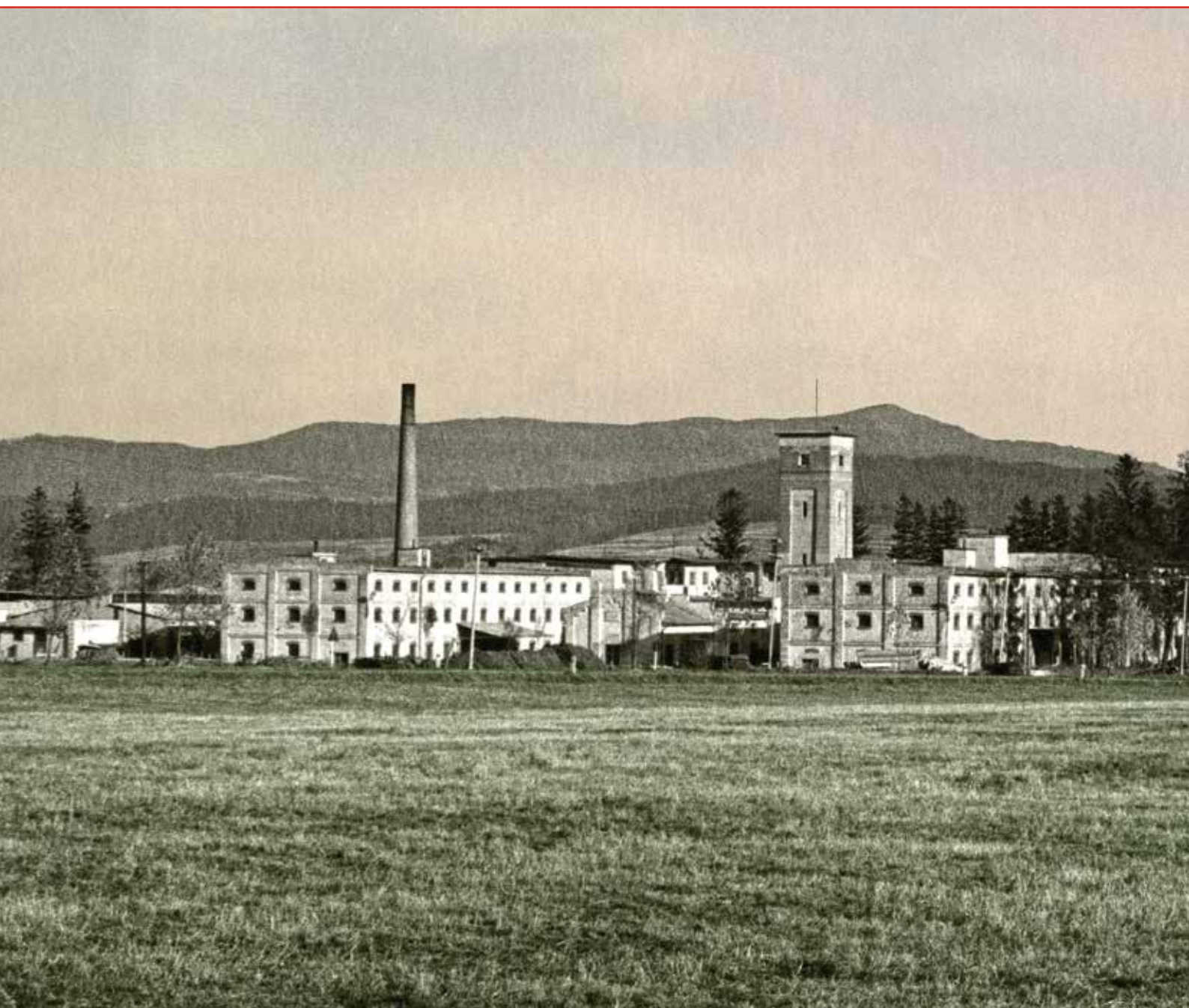
Th. s. s. s. s. s.
Helena
S. S. S. S. S.
1911 - 2010

»
♦ **Samuel Weber**
(1835 – 1908)

- »
♦ **V rodinnej hrobke odpočiva aj Samuel Weber**
W rodzinnym grobowcu spoczął też Samuel Weber
In der Familiengrabkammer ruht auch Samuel Weber
Even Samuel Weber rests in a family crypt

⤴
◆ **Nostalgický pohľad na bývalú tabakovú továreň**

Nostalgiczne spojrzenie na dawne zakłady tytoniowe

Nostalgischer Blick auf die ehemalige Tabakfabrik

A nostalgic glimpse at the former tobacco factory

»
♦ **Kto by nepoznal typickú dózu z rezbárskeho družstva Javorina?**

Kto nie poznaje typowego drewnianego bukłaka ze spółdzielni rzeźbiarskiej Javorina?

Wer kennt sie nicht, die Dose der Javorina Schnitzler-Genossenschaft?

Who wouldn't recognize a typical box from the wood-carving company Javorina?

◆ **Takmer sa zabudlo, že tabaková továreň sídlila aj v tejto budove**

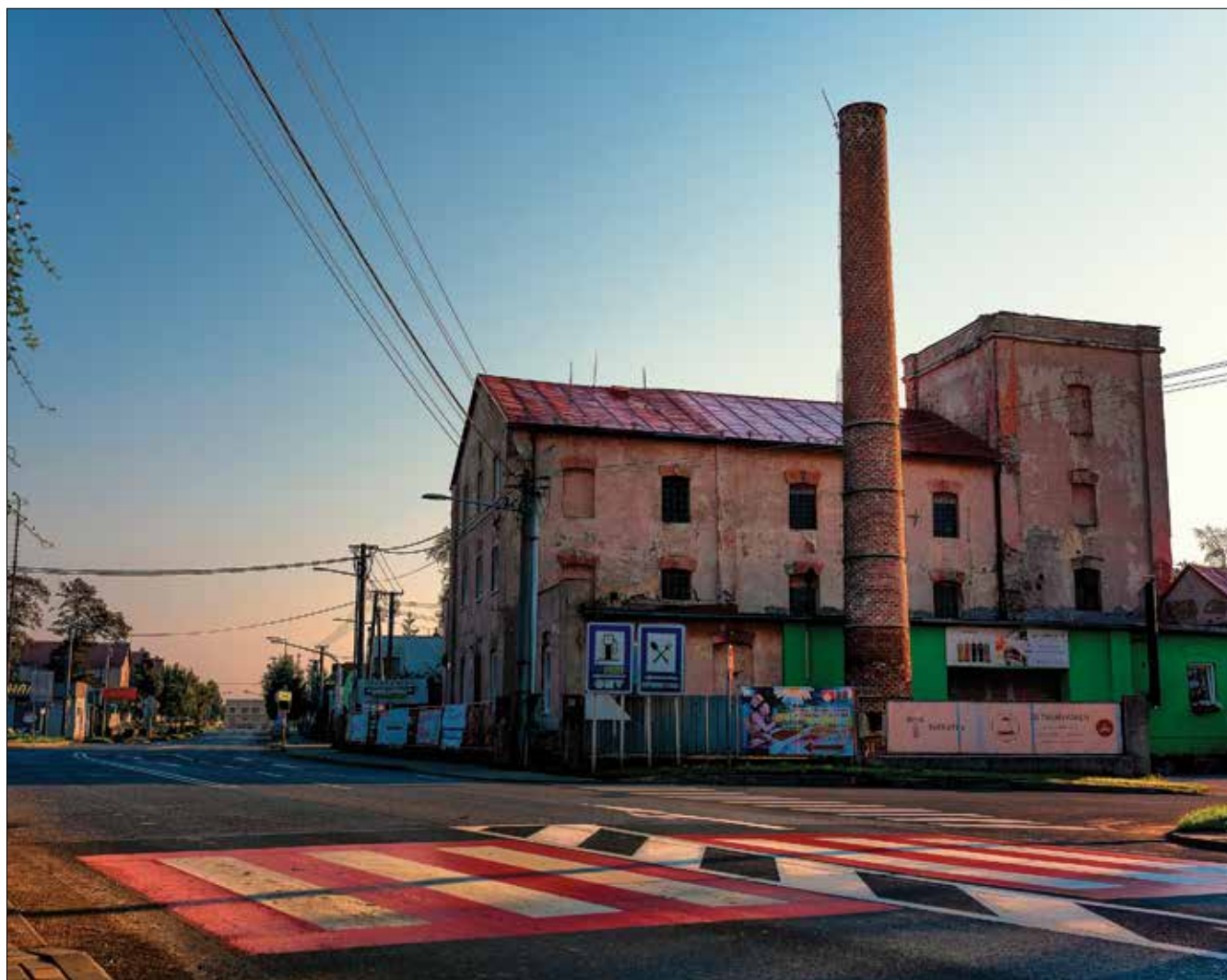
Niemal zapomniano, że zakłady tytoniowe znajdowały się także w tym budynku

Fast vergessen, dass die Tabakfabrik auch hier beherbergt war

It became almost forgotten that the tobacco factory had its seat also in this building

»
♦ **Etiketa svetoznámeho liehovarníka**

Etykieta znanej na całym świecie gorzelni
Das Etikett einer weltberühmten Brennerei
A label of the world-renowned distiller

»
♦ **Prísne strážený recept na Spišskú borovičku poznajú už len staré múry pálenice**

Pilnie strzeżoną recepturę Borowiczki Spiskiej znają już tylko stare mury gorzelni
Das streng gehütete Rezept der Borowiczka kennen nur noch die alten Gemäuer der Brennerei
A closely guarded recipe for Spiš borovička remains familiar only to the old distillery walls

⤴
♦ **Modlitbou prestúpené ticho pod štítmi tatranských velikánov**

Tylko modlitwa narusza ciszę u podnóża tatrzańskich szczytów

Die Stille beim Gebet unter den Bergen der Tatra

Silence soaked by a prayer below peaks of Tatra giants

⋄ **Trojdnové letné osvieženie kultúrou a zábavou**

*Lato urozmaica trzydniowa impreza pełna kultury i zabawy
Die Tage der Stadt Spišská Belá*

A three-days summer cultural and entertainment refreshment

⤴
♦ **Vždy usmiate srdcom Belančanky**

Zawsze uśmiechnięte, sercem z Białej Spiskiej

Immer mit einem Lächeln

Constantly smiling, in their heart forever, Belá women

»
♦ **Mesto plné energie**

Miasto pełne energii

Eine Stadt voll mit Energie

A town full of energy

Najvýznamnejšie momenty nášho života prichádzajú, keď sú najmenej očakávané i počas plánovaných udalostí. Majú moc meniť všedné dni na výnimočné. Malé zázraky vyskladané v mozaiku veľkolepého života pozostávajú aj z krásnych kultúrnych i športových vnemov. A tých celoročne ponúka mesto Spišská Belá nespočetné množstvo. Nechajte sa inšpirovať a zlákať aspoň tými najobľúbenejšími.

Najważniejsze momenty naszego życia przychodzą wtedy, kiedy najmniej ich oczekujemy, nawet podczas planowanych wydarzeń. Ich siła pozwala zmieniać zwykłe dni w wyjątkowe. Małe cuda składające się na mozaikę wspaniałego życia tworzą także piękne przeżycia kulturalne i sportowe. Przez cały rok Biała Spiska oferuje ich niezliczoną ilość. Pozwólmy się zainspirować i skusić przynajmniej tym najpopularniejszym.

⋄ **Výtvarné práce nasledovníkov z umeleckej školy Ladislava Mednyánszkého**

Prace plastyczne następných pokoleń ze szkoły plastycznej im. Ladislava Mednyánszkiego

Die Arbeiten der Schüler der Ladislav Mednyánszky-Kunstschule

Fine-art works of followers from Ladislav Mednyánszky school of arts

- ⋄ Mnohé z našich ratolestí prešli folklórnym súborom Dukátik
Wiele z naszych dzieci wyrastało w zespole folklorystycznym Dukátik
Unsere Kinder besuchen den Folklore-Verein Dukátik
Many of our offsprings were members of the folk ensemble Dukátik

- »
♦ **Ako deň strieda noc, tak dobrú náladu ešte lepšia**

Jak dzień zastępuje noc, tak i dobrą atmosferę jeszcze lepsza

Wie der Tag die Nacht wechselt, so die gute Laune noch bessere

Like a day comes after a night, the good mood is followed by even better mood

- »
♦ **Fantastické koncerty na námestí s kulisou tisícok fanúšikov**

Fantastyczne koncerty na placu i tysiące fanów

Fantastische Konzerte mit einer noch fantastischeren Kulisse

Fantastic concerts in the square with the scenery of thousands of fans

⧡
◆ **Dobrovoľní hasiči pripravení víťaziť – hlavne v dňoch zúfalej potreby**

Stražacy-ochotnicy gotowi do zwycięstwa – szczególnie w chwilach palącej potrzeby

Freiwillige Feuerwehr bereit zu siegen – vor allem wenn es nötig wird

Volunteer firemen prepared to win – especially in really need days

»
♦ **Nosiť ju bola česť**

Noszenie go było zaszczytem

Es war eine Ehre sie zu tragen

It was such an honour to wear it

⤴
♦ **Za zvuku sirén sa z chlapov stávajú hrdinovia**

W dźwiękach syren z mężczyzn stają się bohaterowie

Wenn aus Männern Helden werden

Men become heroes when the hooters whistle

⤴
◆ **Aj nevinný dievčenský obdiv raz môže prerásť v záľubu na celý život**

Nawet niewinny dziewczęcy podziw może kiedyś zmienić się w hobby na całe życie

Die ursprüngliche Bewunderung der Mädchen kann zu Berufswahl überwachsen

Even innocent girl's admiration can become a longlife interest

ský jarmok

⤴
◆ **Užitočný krásavec**

Piękny i pożyteczny

Nützliche Schönheit

A useful beauty

»
♦ **Maskot zemiakarského jarmoku**

Maskotka jarmarku ziemniaka

Das Maskottchen des Kartoffelmarktes

A mascot of the potato growing fair

»
♦ **Seniorky na jarmoku s prezidentom Andrejom Kiskom**

Seniorky na jarmoku z prezidentem Andrejem Kiską

Frauen auf dem Markt mit Präsidenten Andrej Kiska

Senior women during the fair with the president Andrej Kiska

»
♦ **Koľko odrôd zemiakov poznáme?**

Ile odmian ziemniaków znamy?

Wie viele Sorten kennen wir?

How many kinds of potatoes do we know?

»
♦ **Legendárna súťaž v škrabaní zemiakov**

Legendarny konkurs obierania ziemniaków

Legendärer Wettbewerb im Kartoffelschälen

The legendary competition in potato grating

⧫
♦ **Krása a ušľachtilosť tvrdej práce**

Piękna i szlachetna, choć ciężka praca

Schönheit und Edel der harten Arbeit

The beauty and nobility of hard work

♦ **Odmena pre víťaza**

Nagroda dla zwycięzcy

Die Belohnung für den Sieger

A reward for the winner

⧫ **Nenapodobiteľná dychová hudba Belančanka**

Niepowtarzalna muzyka orkiestry dętej Belančanka

Unverwechselbare Blasmusik „Belančanka“

The inimitable brass band Belančanka

◆ Pocta belianskych poľovníkov kráľovi Spišských lesov

Bielscy myśliwi oddają cześć królowi spiskich lasów

Ehrung des Königs der Zipser Wälder

A tribute of Belá hunters to the king of Spiš forests

⧗
◆ **Zážitkový kolotoč s prútenými košíkmi**

Niezwykła karuzela z wiklinowymi koszami

Erlebniskarussell aus geflochtenen Körben

A nontraditional carousel with wicker baskets

◆ **Dieťa sa nám narodilo, Syn nám je daný**

Dziecię nam się narodziło, Syn został nam dany

Kind wurde uns geboren, Sohn wurde uns gegeben

A child was born, a son was given

Pohoda počas Kaštieľnych hier

Przyjemna atmosfera podczas Pałacowych Przedstawień

Entspannung während der Schlossspiele

Good mood during Kaštieľne hry (Manor house games)

«
◆ **Princezná z farebného kráľovstva**

Księżniczka z kolorowego królestwa

Prinzessin aus dem farbigen Königreich

The princess of the colourful kingdom

»
◆ **Veľkí i malí so zatajeným dychom**

Duzi i mali wstrzymują oddech

Klein und Groß mit eingehaltenem Garten

Big and small holding their breath

◆ **Na predstaveniach miestnych ochotníkov môžete vždy očakávať neočakávané**

*Na przedstawieniach miejscowych zespołów amatorskich zawsze można spodziewać się niespodzianek
Beim Laientheater kann man das unerwartete erwarten*

You can expect unexpected during the performances of local amateur actors

◆ **Zábava na Kaštieľných hrách nemôže chýbať ani v podaní profesionálnych hercov**

Zabawy podczas Pałacowych Przedstawień nie brak także w czasie występów zawodowych aktorów

Der Spaß während der Schlossspielen wird von professionellen Darstellern unterstützt

Entertainment during Kaštieľne hry couldn't be complete without professional actors

⤴
♦ **Ak nezažiješ, tak nepochopíš adrenalínové Jánske blato**

Kto nie byl na zawodach adrenaliniowych Jánske blato, ten tego nie zrozumie

Ohne es zu erleben, kann man die Adrenalinspiele Janus Schlamm nicht begreifen

If you don't go through Jánske blato, you won't understand what is it about

JÄNSKE EXTREME BLATO

⚡ ♦ Rozhodnutie spoznať sám seba

Postanowienie sprawdzenia się

Entscheidung sich selbst kennenzulernen

A decision to learn more about yourself

◆ **Verí si, alebo si len veriť chce?**

Wierzy w siebie czy tylko chciałaby wierzyć?

Glaubt sie an sich, oder will sie nur glauben?

Does she believe in herself or does she only want to believe?

♦ **Čo by ste povedali na to, keby vám povedal, že raz bude ako Messi?**

Co byśmy powiedzieli na to, gdyby nam oznajmił, że kiedyś będzie jak Messi?

Was würden Sie sagen, wenn er behauptet, eines Tages wird er wie Messi?

What would you say if he had told you that he was going to be like Messi one day?

◆ **Niet zápasu, pri ktorom by sa nebolo na čo dívať**

Nie ma meczu, podczas którego nie byłoby na co popatrzyć

Kein Spiel, ohne Spannung

There is no football match where you wouldn't have to look at something interesting

- ⋄ **Vitajte vo svete, v ktorom sa volejbalová lopta stáva stredobodom vesmíru**
Witamy w świecie, w którym piłka do siatkówki staje się centrum wszechświata
Willkommen in einer Welt, wo ein Volleyball zum Mittelpunkt des Universums wird
Welcome to the world where the football becomes the centre of the universe

⧗
♦ **Hokejbal je o neustálom pohybe...**

Hokej na trawie to ciągły ruch...

Hockeyball heißt ständige Bewegung...

Hockeyball is about constant movement...

- ⤴
♦ **... a súhre kolektívu nad divokou vášňou jednotlivca**
... i współpraca zespołu pokonująca nieokiełznaną pasję jednostki
... und Zusammenspiel vor Eigensinnigkeit
... and a relationship between a collective team and a wild passion of an individual

◆ **Koho by nezlákal typický zvuk odrazenej stolnotenisovej loptičky?**

Kogo nie skusi charakterystyczny odgłos odbijanej piłeczki do tenisa stołowego?

Wenn würde der Klang eines Tischtennisballs nicht verführen?

Who wouldn't be attracted by a typical sound of a bounced table tennis ball?

- ◆ **Posádka z Polska na štarte medzinárodnej automobilovej súťaže**
Załoga z Polski na starcie międzynarodowych zawodów samochodowych
Polnische Gruppe auf der Startlinie des internationalen Wettbewerbs
A Polish team's start in an international car competition

⤴
♦ **Mystérium posledných lúčov nad Strážkami**

Misterium ostatnich promieni nad Strážkami

Das Misterium der letzten Strahlen über Strážky

A mystery of last sunlights above Strážky

⋄ **Domov očami barónky Margity Czóbelovej**

Dom oczami baronessy Margity Czóbelovej

Zuhause durch den Blick der Baronin Margita Czóbel

Home as seen by the baroness Margita Czóbelová

»
♦ **Ladislav Mednyánszky**
(1852 – 1919)

Aké poklady ukrýva kaštieľ v Strážkach? Kto bol Mednyánszky? Prečo celý svet hovorí o miestnom potoku? Skutočne sa zvon, ktorému vyhasol hlas, ocitol na dlažbe? Obsahujú kostolné fresky kľúč k rébusom minulosti? Položené otázky podnecujú našu predstavivosť, ktorá zobrazuje druhú stranu reality. Vedátori či historici sa môžu sporiť v ponúkaných odpovediach a na nás ostáva výber. Nuž, rozhodnite!

Jakie skarby kryje paľac w Strážkach? Kim byľ Mednyánszky? Dłaczego cały świat mówi o miejscowym potoku? Czy naprawdę dzwon, który stracił głos, znalazł się na podłodze? Czy kościelne freski zawierają klucz do zagadek przeszłości? Pytania te rozbudzają naszą wyobraźnię, która maluje nam drugą stronę rzeczywistości. Naukowcy czy historycy mogą spierać się co do odpowiedzi. Wybór należy do nas. Zdecydujmy sami!

⤴
♦ **Kaštieľ ponorený do farebnej palety anglického parku**

Pałac w otoczeniu pełnego kolorów parku angielskiego

Das Schloss in der farbigen Kulisse des englischen Parks

The Manor house immersed in a colourful palette of the English park

«
♦ **Čaro jesene na plátne predstavivosti**

Urok jesieni na plótnie wyobraźni

Die Herbstmagie auf der Leinwand der Fantasie

Charm of autumn on the imagination canvas

»
♦ **Impresia studnice poznania**

Impresja studni mądrości

Impression des Erkenntnisbrunnens

An impression of a fountain of knowledge

- «
♦ **Učenost' zastrešená menom Gregor Horváth-Stansith**
Wiedza sygnowana nazwiskiem: Gregor Horváth-Stansith
Gelehrtheit unter der Obhut von Gregor Horváth-Stansith
Wisdom ensured by the name Gregor Horváth-Stansith

- ⤴
◆ **Pokoj unášaný hudbou na vlnách olejových farieb**
Spokój peten muzyki na falach farb olejnych
Die Gelassenheit auf den Wellen von Ölfarben
Silence carried away by music on the waves of oil colours

Raj bystrých myslí

Raj dla wnikliwych myśli

Oase findiger Köpfe

A heaven for smart minds

«
♦ **Na počiatku všetkého bola túžba...**

Na początku wszystkiego było marzenie...

Am Anfang von Allem war die Begierde...

There was a longing in the beginning of everything...

»
♦ **Pocity prežívajúce vďaka farbám**

Uczucia utrwalone w kolorach

Gefühle die dank Farben weitere leben

Feelings that last thanks to colours

⤴
♦ **Okno do prírody z kaštieľneho parku**

Widok na przyrodę w parku pałacowym

Fenster zur Natur des Schlossparks

A window to nature in the Manor house park

- «
♦ **Potok za humnami, na brehu – najkrajšia známka sveta, 2003**
Potok za wsią, na brzegu – najpiękniejszy znaczek świata, 2003
Die schönste Briefmarke der Welt, 2003
Stream behind the barn – the most beautiful stamp in the world, 2003

- ∧
♦ **Milenci**
Kochankowie
Liebespaar
Lovers

»
♦ **Zasnenie**
Zaduma
Schwärmerei
Dreaming

»
♦ **V špirále svetla osudu**
W spirali światła losu
In der Spirale der Schicksalslichter
In the spiral of a life light

»
♦ **Podrobená Čierna voda**

Okiełznana Czarna woda

Das unterjochte Schwarze Wasser

Liabie Čierna voda

»
♦ **Majestátnosť tichých obrov**

Majestat cichych olbrzymów

Die majestätischen stillen Riesen

Majesty of quiet giants

Štebot zvonov pri rímskokatolíckom Kostole sv. Anny

Pieśń dzwonów przy kościele rzymskokatolickim pw. św. Anny

Der Gesang der Glocken bei der römisch-katholischen Kirche Hl. Anna

Cackling of bells by the Catholic Church of St. Anna

SOLI DEO HBIÓZŃ GLORIA.

OLI DEO HB 1629 GLORIA

◆ **Pukol pre srdce opantané krásou?**

Pękł od serca zniewolonego pięknem?

Zerbrach er wegen einem von Schönheit besessenem Herzen?

Did it crack because of a heart enchanted by beauty?

V Kostole sv. Anny strácajú slová význam...

W kościele pw. św. Anny słowa tracą sens...

Wörter verlieren an Bedeutung in der Kirch der Hl. Anna

The words lose their meaning in the Church of St. Anna...

- »
- ♦ **Oratórium pokory**
Oratorium pokory
Oase der Demut
An oratory of humility

- ⌄
- ♦ **Výjav s charakterom rébusu prehovárajúci k úzkemu kruhu zasvätených**
Symboliczna scena przemawiająca do wąskiego kręgu wtajemniczonych
Ein Gemälde mit dem Charakter eines Rätsels bestimmt einem geschlossenen Kreis von Eingeweihten
A scene with a rebus meaning speaks out to a close group of initiated

»
♦ **Krstiteľnica unikátna už tým, že sa zachovala**

Chrzcielnica unikalna chociażby z tego powodu, że zachowała się do dziś
Ein erhaltenes Taufbecken

The baptistery is foremostly rare just because of the fact that it survived

»
♦ **Fresky, ktoré navždy zmenili pohľad na krásu**

Freski, ktoré na zawsze zmieniły postrzeganie piękna

Fresken, die das Verständnis von Schönheit verändern

Fresco paintings which changed the view on beauty forever

Červené zore v nežnom zrkadlení brehov

Czerwone zorze w czułym odzwierciedleniu brzegów

Himmelsröte in sanfter Spiegelung der Ufer

The red sky in the gently reflection of the banks

◆ **Kompas sřdc zvdzajřci milencov k rybnřku**

Kompas serc prowadzřcy kochankřw nad staw

Herzenskompass, der Liebhaber zum Fischteich lockt

A compass of hearts alluring lovers to the pond

»
♦ **Král tichých vôd**

Król spokojnych wód
König der stillen Wasser
The king of still waters

Bežne nepremýšľame nad dôležitosťou pohybu, až do momentu, keď nám začne chýbať. Ľudská túžba po dynamických činnostiach sa nedá plnohodnotne uspokojiť v telocvični. Preto podnikáme výlety za krásou prírody, z ktorej sa až točí hlava. A práve na okraji Spišskej Belej, pri Belianskom rybníku, je vstupná brána do raja, ktorý chceme vidieť na vlastné oči, siahnúť si naň a využiť ponúkané možnosti.

Zwykle nie zastanawiamy się nad tym, jak ważny jest ruch, do czasu, kiedy zacznie nam go brakować. Pragnienia ruchu człowieka nie da się w pełni zaspokoić w sali gimnastycznej. Dlatego organizujemy wycieczki na łono natury i podziwiamy jej piękno. Właśnie na obrzeżach Białej Spiskiej, nad stawem Beliansky rybník, jest brama raju, do którego możemy zajrzeć, wejść i skorzystać z oferowanych możliwości.

Mrazivý obraz v celej svojej kráse a krehkosti

Kruchy mroźny obraz w całym swoim pięknie

*Frierender Anblick in seiner ganzen Schönheit
und Zerbrechlichkeit*

An icy picture in its whole beauty and delicacy

«
♦ **Rovnováha tela i duše na cyklotrase zo Spišskej Belej do Tatranskej Kotliny**

Równowaga ciała i duszy na ścieżce rowerowej Biała Spiska – Tatrzańska Kotlina

Körper und Seele im Gleichgewicht auf dem Radweg zwischen Spišská Belá und Tatranská Kotlina

The balance of body and soul on the cycle track from Spišská Belá to Tatranská Kotlina

⤴
♦ **Prečo sa báť stmievania, keď sa nocou rozžiaria milióny hviezd?**

Dlaczego bać się zmroku, jeżeli w nocy rozświecą się miliony gwiazd?

Warum Angst vor der Dunkelheit, wenn Sterne leuchten?

Why to be afraid of twilight when the millions of stars light up the night?

CYKLI
Spišská

LOTRASA

Belá - Tatranská Kotlina

PL-SK
2007-2013

FACE
CLUB

- ⋄ Na cyklomaratonie majú všetci jedno spoločné – odmietajú prehrať
Podczas maratonu rowerowego wszyscy mają jeden wspólny cel – nie przegrać
Bei diesem Radrennen haben Alle was gemeinsam – den Siegeswillen
All people have something in common during the cycle marathon – they refuse to be defeated

- ⤴
◆ **Cyklotrasa odkrywająca krásu starého kameňolomu**
Szlak rowerowy odkrywający piękno starego kamieniołomu
Der Radweg deckt die Schönheit des alten Steinbruchs auf
A cycle track reveals the beauty of the old stone quarry

Nie bláznovstvo, ale životný štýl na bike parku pri rybníku
To nie žadne wyglupy, ale styl życia – bike park nad stawem
Keine Narrheit, sondern Lebensstil im Bikepark beim Fischteich
This is not foolishness but a lifestyle in the bike park next to the pond

⤴
♦ **Kłukatou cyklotrasou za oslnivou rozmanitosťou v anglickom parku v Strážkach**

Krętą ścieżką rowerową w poszukiwaniu olśniewającej różnorodności w parku angielskim w Strážkach
Der kurvenreiche Radweg durch den englischen Garten in Strážky

By a serpentine cycle track amidst the shiny variety in the English park in Strážky

◆ **Len zastaviť a snívať v objatí pocitov**

Nic tylko zatrzymać się i pomarzyć w objęciach wrażeń

Einfach stehen bleiben und träumen

Just have a break and dream embraced by feelings

◆ **Ostrov oddychu pod bralami Skalných vrát Belianskych Tatier**

Wysepka odpoczynku na stoku Skalnych Wrót w Tatrach Bielskich

Eine Insel der Erholung unter dem Bergentor der Belaer Tatra

An island of relax beneath the ridges of Skalné vráta and Belianske Tatry

»
♦ **Žiarivá hviezda medzi horskými kvetmi**

Jasna gwiazda wśród górskich kwiatów

Leuchtender Stern unter den Bergblumen

A shiny star among mountain flowers

Nenechajte sa oklamať. Toto nie je koniec. Okolie Spišskej Belej je neoddeliteľnou súčasťou úchvatnej skladačky. Od skalnatých brál, cez hlboké doliny, až po drsnú krásu podzemia Belianskej jaskyne sa na pozadí našich každodenných životov odohrávajú veľkolepé dobrodružstvá. Príroda extrémov, kde sa v impozantnej ríši rastlín a divokých zvierat dá prežiť nemožné, už čaká...

Nie dajmy si oklamať. To jeszcze nie koniec. Okolice Białej Spiskiej są nieodłącznym elementem czarującej układanki. Od skalnych perci przez głębokie doliny aż po surowe piękno podziemia Jaskini Bielskiej – na tle naszego codziennego życia odgrywają się wspaniałe przygody. Natura skrajnych wrażeń, gdzie w imponującym królestwie roślin i dzikich zwierząt można przeżyć niemożliwe, już czeka...

⤴
◆ **Podvečer nad Tatranskou Kotlinou**

Późne popołudnie nad Tatrzańską Kotliną

Am Vorabend über der Tatra Talkessel

An evening over Tatranská Kotlina

◆ **Dnes by šiel sotva niekto na prehliadku Belianskej jaskyne v obleku**

Dziś już raczej nikt nie zwiedza Jaskini Bielskiej w garniturze

Heute würde kaum noch jemand die Belaer Höhle in einem Anzug erkunden

Today it would be surprising to see somebody visiting Belianska cave in a suit

◆ **Prelomové objavy nepoznaných priestorov**

Przełomowe odkrycia nieznanych miejsc

Wichtige Entdeckung von unbekanntem Räumen

Breakthrough discoveries of unknown places

⤴
♦ **Zbrusu nový pohľad na odvážne mapovanie v priestoroch Zrúteného dómu**

Zupełnie nowe spojrzenie na odważne tworzenie mapy komory Zrútený dóm

Völlig neuer Blick auf die mutige Kartierung des Gefallen Doms

Brand new view on courageous mapping in Zrútený dóm area

«
♦ **Labyrint podzemnej klenotnice**

Labirynt podziemnej skarbnicy

Das Labyrinth der unterirdischen Schatzkammer

A labyrinth of the underground treasury

»
♦ **Prvý koncert na Slovensku v jaskyni uchvátil mnoho srdc**

Pierwszy koncert na Słowacji w jaskyni zachwycił serca słuchaczy

Das erste Konzert der Slowakei in einer Höhle gewann viele Herzen

The first concert in a cave in Slovakia has stolen many hearts

Magický pohľad na podzemnú galaxiu
Magiczny widok podziemnej galaktyki
Magischer Blick auf die unterirdische Galaxie
A magical glimpse at an underground galaxy

♦ **Pamätná turistická razba**

Pamiątkowa odznaka turystyczna

Gedenkpresse für Touristen

A memorial tourist coinage

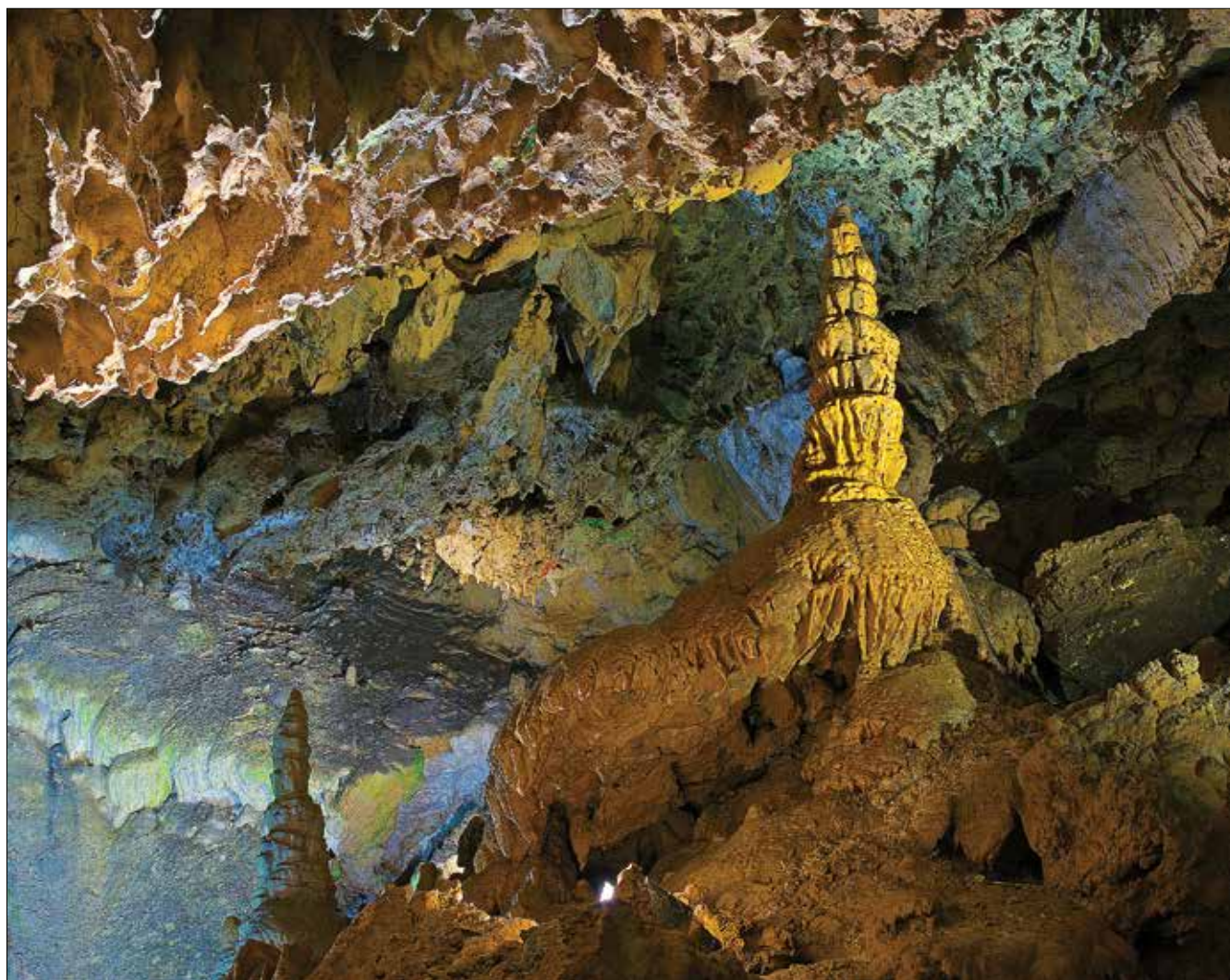

♦ **Nespútaná sila zeme vyvyšujúca krehkú krásu Palmovej siene**

Nieposkromiona sila ziemi wznosi kruche piękno Sali Palmowej

Die entfesselte Kraft der Erde unterstreicht die sanfte Schönheit des Palmen-Saals

An unchained force of earth elevates delicate beauty of Palmová sieň

- ⋄ **Medzi romantikou a krásou**
Między romantyką a pięknem
Zwischen Romantik und Schönheit
Between romance and beauty

«
♦ **Večne spievajúce lesy Belianskych Tatier**

Odwiecznie śpiewające lasy Tatr Bielskich

Ewig singenden Wälder der Belaer Tatra

Evermore singing forests of Belianske Tatry

⤴
♦ **Zima v lesnej škôlke na Šarpanci**

Zima w szkółce leśnej Šarpanec

Winter in der Waldschule in Šarpanec

Winter in the forest nursery in Šarpanec

Nadpozemský pohľad na domovinu kamzíkov

Nieziemski widok ostoi kozic

Ausblick auf das Zuhause der Gämse

Celestial glance at home of chamois

♦ **Hovoria mu aj pán oblohy**

Nazywają go też panem niebios

Sie nennen ihn auch der Herrscher des Himmels

They call him the lord of skies

♦ **Jeden z najpozoruhodnejších obyvatelov Tatier**

Jeden z najbardziej charakterystycznych mieszkańców Tatr

Einer der beeindruckendsten Bewohner der Tatra

One of the most remarkable residents of the Tatra mountains

Láska, ktorá na úpäti Belianskych Tatier hory prenáša
Miłość, która u podnóża Tatr Bielskich przenosi góry
Liebe, die am Rande der Belaer Tatra Berge versetzt
Love makes the world go round on the foothill of Belianske Tatry

Wenn wir heute nicht die Einzigartigkeit der Stadt bewahren, werden unsere Enkel vieles vergessen und die Schönheit, die seit langem gepflegt worden ist, wird erlöschen. Deshalb bieten die Fundorte Erlebnisbesuche in der Zeit an. Man sagt, dass die Zeit auf keinen wartet. Sie fließt ununterbrochen und wir leben in ihrem Fluss. Das Zentrum der Stadt mit seiner mittelalterlichen Architektur und der römisch-katholischen Kirche des Hl. Antonius ist dessen Zeuge. Daneben warten die Museen von zwei Genies, die bis heute die Neugier der Menschen erwecken. Nicht weniger spannend erscheinen die evangelische und die griechisch-katholische Kirche. Es sind Orte des Gebets, und das richtet sich zum Gott. Der Kreislauf des Lebens erkennt man an der Ruhesstätte von vielen bekannten Töchtern und Söhnen, mit denen leider auch die Rezeptur der Borowiczka verging. Den Duft

aus der Tabakfabrik hat der Wind verweht, doch neue Arbeitsmöglichkeiten wurden errichtet. Der Mensch wird nicht nur durch Arbeit lebendig. Die lebendigen Straßen laden Einheimische und Fremde ein. Musik, Tanz, Wettbewerbe und vieles mehr sorgen fürs Wohlfühlen das ganze Jahr über. Das Sportangebot kann dabei nicht unerwähnt bleiben. Als Bsp. Janus-Schlamm bereichert Strážky mit seinem Schloss und der Kirche der Hl. Anna. Und das schönste daran ist die Verbindung der Sehenswürdigkeiten durch die Radwege. Die Natur beim Fischteich, über die Hütte Plesnivec, bis zur Belaer Höhle ist nur der Anfang des Abenteuers, dem Sie sich anschließen dürfen.

If we don't preserve uniqueness of Spišská Belá town, our grandchildren will forget many of them and beauty that has been built from the earliest recorded time will vanish in indifference. Therefore several archaeological localities offer excursions into the past. It is said that time has no mercy. It premanently flows and we live in its flow. The proof of this is the centre of the town with preserved burgher's architecture and the dominant Catholic Church of St. Anthon the Hermit. In its neighbourhood museums of two geniuses who till nowadays light the fire of human curiosity awaits your visit. Not less remarkable is the mysterium of the Evangelical and Greek Catholic Church. The church is a place of a prayer which is addressed to the God. Pious evidence of the life cycle is the cemetary where many well-known sons and daughters rest. Unfortunately, the recipe for Spiš borovička had disappeared with them.

The scent from the tobacco factory had been blown away by wind too but it had also brought new job opportunities. As it is said it should not be all work and no play. The square full of life attracts not only residents but definitely also visitors from near and far neighbourhood. Music, dance, competitions and much more create good mood during the whole year. A variety of sport activities can't be omitted. For example, the adrenaline pumped Jánske blato has enriched famous Strážky with the Manor house and the Church of St. Anna. The best thing about it is that all beauties are interconnected with cycle tracks. Breath-taking nature around the pond, from the cottage Plesnivec to Belianska cave represents only the beginning of the adventure which you can also take a part in.

Publikácia vydaná v rámci mikroprojektu pod názvom „Szczawnica a Spišská Belá včera a dnes“, číslo mikroprojektu INT/ET/TAT/1/II/B/0135 je spolufinancovaná Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a zo štátneho rozpočtu v rámci Programu Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014-2020.

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú jej autori a nedá sa stotožniť s oficiálnym stanoviskom Európskej únie a Prešovského samosprávneho kraja.

Nepredajné

Publikacja wydana w ramach mikroprojektu pod tytułem „Szczawnica i Biała Spiska wczoraj i dziś“, numer mikroprojektu INT/ET/TAT/1/II/B/0135, jest współfinansowana przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i z budżetu państwa w ramach Programu Interreg V-A Polska – Słowacja 2014 – 2020.

Wyłącznie odpowiedzialność za treść niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy, nie można jej utożsamiać z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej i Prešovskiego Kraju Samorządowego.

Nie do sprzedaży

Spišská Belá ♦ Biała Spiska

Publikáciu zostavili ♦ Publikację przygotowali: JUDr. Štefan Bielak, Jaroslav Šleboda – JADRO

Garant ♦ Osoba odpowiedzialna: JUDr. Štefan Bielak

Redakčne spracoval a graficky upravil ♦ Przygotowanie redakcyjne i graficzne: Jaroslav Šleboda

Text ♦ Tekst: JUDr. Štefan Bielak, Jaroslav Šleboda

Konzultanti ♦ Konsultanci: Ing. Zdeněk Baliga, JUDr. Štefan Bielak, Mgr. Eva Ďurišová, Mgr. Marta Grivalská, Mgr. Katarína Hradická, Bc. Veronika Ivančáková, Mgr. Peter Olekšák, Jaroslav Pitoňák - Zwrtoolka, Mgr. Marek Podolinský

Fotografia na obálke ♦ Fotografia na okładce: Mgr. Marek Hajkovský

Fotografie ♦ Zdjęcia: Archív mesta Spišská Belá (str. 27, 34, 41, 62, 70, 84, 94, 118, 121, 130, 179, 231, 235); Ing. Zdeněk Baliga (str. 28, 230); Kamil Bańkowski (str. 182, 196); JUDr. Štefan Bielak (str. 46, 119, 148, 149, 166, 167, 170, 171, 190); Vydavateľstvo CBS s.r.o. (str. 90, 104, 174); Milan Cehula (str. 112); Mgr. art. Jozef Česla (str. 3 - 5, 7); Goruppa (str. 211); Tomáš Griger (str. 60); DiS. art. Ludmila Grichová (str. 248); Mgr. Michal Grivalský (str. 1); Mgr. Marek Hajkovský (str. 30, 176); Mária Heldáková (str. 210); Vladimír Hurajt (str. 140, 142, 143); Barbora Chábová (str. 54); Ján Kamody (str. 44); Adam Klimo (str. 55); Marek Kopnický (str. 50); Zdeno Koreň (str. 2, 71, 74, 124, 162, 180); Daniel Lipár (str. 61); Jozef Mačutek (str. 206); Matúš Matava (str. 45, 56, 128, 130, 131, 133, 137, 144, 145, 147, 152, 155 - 157, 172, 173, 189, 192, 193, 212, 224); Igor Michlík (str. 232); Múzeum v Kežmarku (str. 178); Neznámy autor (str. 147, 167, 171, 172, 219, 222, 227, 238); MUDr. Andrej Novák (str. 23); Mgr. Peter Olekšák (str. 8, 10, 12, 15, 16, 18 - 20, 32, 33, 35, 38, 42, 48, 52, 63 - 69, 72, 73, 76, 78, 80 - 82, 85 - 88, 95 - 98, 100, 102, 103, 106 - 111, 135, 136, 156, 183, 184 - 186, 199, 200, 202 - 205, 216, 222, 223, 234, 236, 238, 239, 247); Ing. František Pisarcík (str. 242, 243); Jaroslav Pitoňák – Zwrtoolka (str. 2, 6, 22, 24, 29, 30, 36, 40, 58, 114, 115, 117, 120, 121, 158, 160, 162 - 164, 195, 208, 215, 219, 220, 226, 228, 240, 244, 246, 252); Vladimír Pješčak (str. 150); Kamil Podolský (str. 194); Podtatranské múzeum v Poprade (str. 14); SNG (str. 188); PhDr. Marián Soják, PhD. (str. 11); Jaroslav Šleboda (str. 15, 18, 77, 80, 93, 101, 103, 116, 122, 129, 193, 198, 214); ŠA PO, SA-L (str. 26, 92); ŠA PO, Archív Poprad (str. 87, 117); Ing. Jozef Vaško (str. 101, 126, 132, 134, 138, 141, 146, 154, 168, 218)

Umelecké diela ♦ Dzieła artystyczne: Barónka Margita Czóbelová (str. 178); Jozef Fabini (str. 76); František Horniak (str. 192); Barón Ladislav Mednyánszky (str. 188); Mgr. Art. Pavel Wavrek (str. 10, 12)

Preklad ♦ Tłumaczenie: Dr. phil. Filip Fetko (nemecký jazyk), Mgr. Lenka Martinková (anglický jazyk), Mgr. Ing. Tomasz Wicik (poľský jazyk)

Jazyková úprava ♦ Korekta językowa: Mgr. Zuzana Pavlisová, PhD.

Vydal ♦ Wydał: © JADRO, www.jadro.sk

Veľké poďakovanie patrí každému, kto sa akýmkoľvek spôsobom podieľal na vzniku tejto neobyčajnej knihy. ♦ Serdecznie dziękujemy każdemu, kto w jakikolwiek sposób przyczynił się do powstania tej niezwykłej książki.

ISBN: 978-80-89426-52-2

Spišská Belá

Interreg

Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EUROPSKA UNIA

PREŠOVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Szczawnica